Towards wellbeing in future – Various Perspectives – Kokemuksia konferenssista

17.12.2021

Kansainvälinen ja kulttuurinen osaaminen on merkittävä kilpailutekijä sekä yksilöiden, organisaatioiden, yritysten että yhteiskunnan näkökulmasta. Kansainvälisyyden edistäminen on tärkeää, koska kansainvälinen yhteistyö tarjoaa opiskelijoille ja oppilaitosten henkilökunnalle mahdollisuuden hankkia arvokasta kansainvälistä osaamista ja kokemusta. Kielitaidon ja kulttuurisen osaamisen vahvistuminen edistävät kykyä tarttua haasteisiin, ratkaista ongelmia sekä sietää epävarmuutta. Erilaiset kansainväliset kokemukset voivat myös parantaa työllistymis- ja uramahdollisuuksia. (Opetushallitus, viitattu 14.12.2021.)

On tärkeää edistää myös jo pitkään hoitotyössä tai sosiaalityössä työskennelleiden YAMK-opiskelijoiden mahdollisuuksia nauttia kansainvälisestä tiedon ja osaamisen jakamisesta. Koronapandemia estää vielä suurten, kansainvälisten konferenssien järjestämisen paikan päällä, mutta onneksi digiloikka on mahdollistanut virtuaalisten yhteyksien optimaalisen hyödyntämisen.

SeAMK sosiaali- ja terveysalan ensimmäinen kansainvälinen virtuaalinen konferenssi YAMK-opiskelijoille

Seinäjoen ammattikorkeakoulun sosiaali- ja terveysalan yksikkö järjesti maanantaina 13.12.2021 ensimmäistä kertaa kansainvälisen virtuaalisen konferenssin YAMK-opiskelijoille. Virtuaalinen konferenssi toteutettiin Teamsillä ja yhteydet toimivat hienosti. Konferenssin luennoitsijat oli hankittu sosiaali- ja terveysalan kansainvälisiä hankekumppanuuksia hyödyntäen. Konferenssin osallistujaryhmänä olivat sosiaali- ja terveysalan YAMK-opiskelijat, alan ammattilaiset, lehtorit sekä tutkijat. Ensimmäistä kertaa toteutettu virtuaalinen konferenssi keräsi kaiken kaikkiaan 81 osallistujaa Iso-Britanniasta, Islannista, Saksasta, Suomesta ja Virosta.

Vastuuyliopettaja, TtT Mari Salminen Tuomaala esitteli konferenssin avauspuheessaan lyhyesti Seinäjoen ammattikorkeakoulua ja sosiaali- ja terveysalan AMK- ja YAMK-tutkintoja. Hän korosti puheessaan sitä, miten hienoa on koronapandemian aikaan mahdollistaa YAMK-opiskelijoille kansainvälisten asiantuntijoiden ja tutkijoiden luentoja, jakaa tieteellistä tietoa ja näyttöön perustuvia käytäntöjä virtuaalisten yhteyksien ansiosta. Kansainvälinen yhteistyö on tärkeää myös verkostoitumisen sekä ulkomaalaisten opiskelijoiden työllistymisen näkökulmasta.

Jatkossa kansainvälisiä konferensseja tullaan järjestämään sosiaali- ja terveysalan YAMK-tutkinto-

opiskelijoille vuosittain joko virtuaalisena tai kontaktitapahtumana. Lisäksi voidaan mahdollisesti toteuttaa yhteisiä kansainvälisiä seminaareja, joissa YAMK-tutkinto-opiskelijat voivat esitellä kehittämistöitään ja saada niille myös kansainvälistä näkyvyyttä.

Ensimmäinen sosiaali- ja terveysalan yksikön kansainvälinen virtuaalinen konferenssi toteutettiin sosiaali- ja terveysalan yliopettajien yhteistyönä. Mari Salminen-Tuomaala toivotti kaikki opiskelijat, asiantuntijat ja kollegat tervetulleiksi konferenssiin. Konferenssin aikana sosiaali- ja terveysalan yliopettajat Tiina Hietamäki, Arja Hemminki, Katri Turunen ja TKI-päällikkö Katja Valkama johdattelivat keskustelua luentojen pohjalta. TKI-päällikkö Katja Valkama päätti konferenssin oivallisella yhteenvedolla.

Konferenssiesitysten satoa

Apulaisprofessori ja kliininen asiantuntijasairaanhoitaja Brynja Ingadottir Reykjavikin yliopistosta, Islannista kertoi luennossaan ”*The patient as a learner – new approaches and future roles of nurses in patient education*” potilasohjauksen kehittämisestä erityisesti aikuispotilaan näkökulmasta. Hän valotti tiedollisen, toiminnallisen, taloudellisen, eettisen ja sosiaalis-yhteisöllisen tilanteen hallinnan edistämisen tärkeyttä. Hän kertoi esityksessään mm. pelillistämisen ja leikillisyyden merkityksestä potilasohjauksen havainnollisuuden edistämisessä. Hän havainnollisti pelillisyyden soveltamista kirurgisen potilaan kivun hoidon ohjaukseen kehitetyn pelin sekä lapsipotilaille suunnitellun animaatiopelin avulla.

Pelillisyyttä on jonkin verran hyödynnetty suomalaisten potilaiden ohjauksessa ja hoitotyössä, mutta sen merkityksestä potilaiden kokemana tarvitaan lisää tutkimusta. Onkin tärkeää miettiä, mille kohderyhmälle ja millaiseen ohjaukseen pelillisyyttä kannattaa hyödyntää.

Professori Ruth Northway South Walesin yliopistosta, Iso-Britanniasta, kuvasi esityksessään ”*Distributed leadership*” jaetun johtajuuden merkitystä terveydenhuollossa. Hänen mukaansa on tärkeää tutkia terveydenhuollon nykyistä kontekstia, perinteisiä johtamisen lähestymistapoja sekä jaettuun johtajuuteen liittyviä mahdollisuuksia. Terveydenhuollossa toimivalta johtajalta edellytetään priorisointitaitoa ja strategisen suunnan osoittamista sekä henkilökunnan sitouttamista terveydenhuollon toimintojen parantamiseksi.

Tällä hetkellä johtajan on huomioitava mm. väestön ikääntymiseen ja työvoimapaineisiin liittyvät demografiset tekijät, taloudelliset ja teknologiset tekijät, kestävän kehityksen mahdollistaminen sekä ilmaston muutokseen ja pandemiaan liittyvät vaihtuvat tilanteet. Johtajalta edellytetään tehokkuutta, sillä asiakkaat odottavat enemmän kuin käytössä olevilla resursseilla voidaan saada aikaan. Jos johtaminen perustuu käskyttämiseen ja kontrollointiin, alaisilla on pelko epäonnistumisesta ja virheiden tekemisestä. Terveydenhuollon odotusten ja vaatimusten kasvu sekä resurssien rajallisuus edellyttävät yhteistyön edistämistä ja jaettua johtajuutta. Jaettu johtajuus mahdollistaa erilaisten tietojen, taitojen ja kykyjen yhdistämisen. Se edellyttää luottamusta, empatiakykyä, hyvää kommunikointia sekä voimaannuttavien rakenteiden luomista.

Jaettu johtajuus sisältää samantyyppisiä elementtejä kuin transformaalinen johtaminen, joka on kannustavaa, valmentavaa sekä inspiroivaa. Työelämän jatkuvat muutokset luovat uusia vaatimuksia johtamisosaamiselle. Kannustavalla, henkilöstöä tukevalla johtamisella on suora yhteys sekä työyhteisön hyvinvointiin että työntekijöiden työmotivaatioon. Suomalaisessa hoitotyössä esimieheltä vaaditaan laaja-alaista ja

kannustavaa otetta. Hyvän, transformaalisen ja myötätuntoisen johtajuuden merkitys korostuu entisestään koronapandemian aikana, sillä sekä ammatillisesti että potilashoidon näkökulmasta ensiarvoisen tärkeää on pystyä vastaamaan potilaiden ja heidän läheistensä odotuksiin sekä tukemaan henkilökuntaa sopeutumaan muutoksiin. Voidaankin ajatella, että johtajan tulee löytää alaistensa henkilökohtaiset vahvuudet, tukea niitä ja pyrkiä kehittymään myös itse. Transformaalinen johtamistapa vaatii hyvää itsetuntemusta, sopivaa uteliaisuutta ja vilpitöntä halua saada kollegat, alaiset ja yhteistyökumppanit menestymään.

Sosiaalityön ja sosiologian laitoksen johtaja Liina Käär Tarton yliopistosta kuvasi esityksessään ”*Accessibility for mentally impaired people in tourism and cultural sector”* sellaisten henkilöiden tasa-arvoista oikeutta ja mahdollisuutta osallistua yhteiskunnan toimintaan, joiden henkinen toimintakyky on alentunut. On erittäin tärkeää edistää yhteiskunnallisten palveluiden sekä esimerkiksi museoiden ja muiden kulttuuristen elämysten saavutettavuutta kaikille. On pyrittävä edistämään erilaisista toimintakyvyn vajeista kärsivien mahdollisuutta osallistua erilaisiin tapahtumiin tasa-arvoisesti.

Projektityöntekijä Tiina Rintamäki Seinäjoen keskussairaalasta kuvasi esityksessään ”*Experts by experience supporting people with chronic diseases and diagnoses*” Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirissä kehitettyä kokemusasiantuntijamallia. Kokemusasiantuntija -koulutus on aloitettu vuonna 2010 psykiatrian tulosalueella. Vuodesta 2019 alkaen kokemusasiantuntijoita on koulutettu myös somaattiselle tulosalueelle. Tällä hetkellä koulutettuja kokemusasiantuntijoita on jo 180. Kokemusasiantuntijakoulutukseen haetaan internetissä täytettävällä lomakkeella. Jokainen hakija myös haastatellaan ryhmähaastattelun keinoin. Kuhunkin kokemusasiantuntijakoulutusryhmään valitaan 10-16 opiskelijaa. Koulutus kestää kymmenen kuukautta ja siihen sisältyy 17 ryhmätapaamista. Koulutukseen sisältyy sekä luentoja että itsenäistä opiskelua. Kokemusasiantuntijatehtävät voivat sisältää esimerkiksi tuki- ja keskustelutehtäviä osastoilla tai poliklinikoilla. Ne voivat olla myös luennointitehtäviä tai asiantuntijaraatitehtäviä. Kokemusasiantuntijat toimivat myös yhteistyössä Olkkari ry:n kanssa ja antavat vertaistukea erilaisista mielenterveysongelmista tai päihdeongelmista kärsiville.

Asiantuntija sillan rakentajana

Konferenssipäivän esitysten perusteella voidaan tarkastella asiantuntijan roolia ja tehtävää. Asiantuntijuus voi koostua ammatillisessa koulutuksessa ja työelämässä saaduista tiedoista ja taidoista sekä myös oman sairastumisen ja sairauden kanssa selviytymisen myötä saadusta kokemustiedosta. Ihmisten auttamisessa ja tukemisessa tarvitaan usein molempia asiantuntijatahoja. On hetkiä, jolloin vertaiselta saatu tuki kantaa ja on hetkiä, jolloin tarvitaan vankkumatonta, näyttöön perustuvaa tietoa alan asiantuntijalta esimerkiksi sairaudesta ja sen hoitovaihtoehdoista. Asiantuntijan rooli voi olla sekä tietoa antavan ohjaajan rooli että myös rinnalla kulkijan rooli. Kaikki asiantuntijaroolit voidaan kuitenkin nähdä toivoa ja lohdutusta tuovina sillanrakentajan rooleina.

Mari Salminen-Tuomaala
TtT, Vastuuyliopettaja, Kliininen hoitotyö
SeAMK, Sosiaali- ja terveysala

Lähteet

Kansainvälisyyttä kaikille! Opetushallitus. https://www.oph.fi/fi/tilastot/kansainvalisyytta-kaikille